

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 4.50.
 Voor de overige steden des Rijks . . . . . 5.50.

DINGSDAG 21 AUGUSTUS.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
 Beurssteeg, te Amsterdam.
 Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
 Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels.
 Voor elken regel meer.
 Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
 worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel-
 regt daaronder begrepen.

Zal er eindelijk eene Wet komen tot bescherming van Landverhuizers?

I.

Er is in de laatste zitting door de Tweede Kamer den 28 Junij jl. gehouden, door den heer THORBECKE een onderwerp ter sprake gebracht, dat van oneindig grooter algemeen belang is dan men oppervlakkig zou denken. Op dien dag werd beraadslaagd over de afschaffing van het tonnegeld der zeeschepen, als noodzakelijke aanvulling van onze vrije scheepvaartwetgeving. Met die wetgeving was lijnrecht in strijd eene belasting op de vaart, waardoor de vrachten op onze havens noodwendig hooger moesten zijn dan op andere, waar dergelijke onkosten niet bestaan. Wij zullen bij dat punt op zich zelf, hier niet blijven stilstaan. Het is eene bekende zaak, dat de vreemde, en vooral de Amerikaansche gezagvoerders, het beding maken, dat de vracht hooger moet zijn, zoo het schip in eene Hollandse mogt binnenloopen, en dat zij die verhooging stellig stipuleren, zoo de bestemming bepaald naar Nederland is.

Het is tevens eene daadzaak, dat de vrachten van Amerika naar Hamburg en Bremen veel lager zijn dan naar Rotterdam en Amsterdam. Dit verschil, dat echter meer bedraagt dan het cijfer van het tonnegeld, moet dus voor een gedeelte nog een anderen grond hebben, en het is dat punt waarbij wij wenschen stil te staan. Van waar die groote trek der Amerikaansche schepen om de havens van Hamburg en Bremen, den voorrang te geven boven de Nederlandsche havens? De reden is eenvoudig, omdat die schepen in die havens altijd zeker zijn van retourvracht. Voor verréweg het grootste gedeelte bestaat die retourvracht uit landverhuizers. In de Nederlandsche havens worden die niet gevonden, en zietdaar eene reden te meer der hoogere vracht op Holland. Voor schepen b. v. naar eene der havens in het Engelsche kanaal bevracht, komt het verschil bij het aandoen eener Nederlandsche haven genoegzaam juist overeen met het hier te betalen tonnegeld in- en uitgaand, (2½ shill. = f 1.50); doch voor schepen naar Hamburg en Bremen is het verschil, om de boven aangeduide reden, oneindig grooter (afwisselend tusschen de 5 à 7 shill. per ton).

Men ziet dus welk een beduidenden invloed op het onderling handelsverkeer de vervoer van landverhuizers moeten hebben. Hoe goedkooper toch de kosten van aanvoer der goederen, hoe beter en gereeder wordt de markt voorzien, en van daar de groote vlucht, die de handel tusschen Amerika en de bovengenoemde havens heeft genomen en van daar dat de eigenlijke tabakmarkt aldaar gevestigd is.

Maar, wat is er nu van dat vervoer van landverhuizers in 't algemeen? Wat is er van, met betrekking tot Nederland, dat, na de opheffing der doorvoer- en scheepvaartregten, na de afschaffing der bescherming, vroeger aan eigen vlag verleend en nu ook door wegneming van den last der tonnegelden, zijne havens heeft gemaakt tot vrije aanlegplaatsen?

Wat er van het vervoer van landverhuizers in het algemeen is, dit zullen wij door eenige cijfers toelichten. Wij hebben daartoe voor ons drieërlei opgaven. Vooreerst de bijdrage van Professor VISSERING in de *Economist* van Mei jl., ten tweede de cijfers door den heer THORBECKE geleverd, en eindelijk eenige cijfers van den heer PAUL v. VLISINGEN, voorkomende in zijne bij uitstek praktische rede over ons belang bij de landverhuizing, uitgesproken in de Vereeniging van volksvrij te Amsterdam.

Wij geven enkel slotsommen. Blijkens de volkstelling in de Vereenigde Staten over 1850, bedroeg het aantal buitenlandsche geboren 2,210,839 zielen, waaronder 584,720 Duitschers. In den staat New-York bedroeg het aantal vreemdelingen 651,801 of circa 21 pct. van de geheele bevolking. In Wisconsin circa 85, in Louisiana 24, in Rhode Island 16, en in vele overige Staten van 14 tot 8 à 9 pct. van de gezamen-

lijke bevolking. In de slavenhoudende Staten is de verhouding der vreemde nederzetting de kleinste, hetgeen begrijpelijk en natuurlijk is.

Van 1830—1840 was het getal aangekomen landverhuizers niet ~~meer~~ dan 778,500. Van 1840—1850 bedroeg dat getal 1,542,850. In 1854 heeft Noord-Amerika alleen meer dan 460,000 landverhuizers ontvangen, waaronder 206,000 Duitschers. Van dat laatste getal zijn er 154,000 vertrokken uit Bremen, Hamburg en Antwerpen, en daarvan 77,000 uit Bremen alleen.

Uit Nederland is het vervoer schier niet, noemenswaardig; het bepaalt zich of tot landgenooten — en van deze nog niet eens allen — of tot een klein onbeduidend getal vreemdelingen, en het is in de laatste jaren telkens afnemend. Van waar dat verschijnsel, niettegenstaande het voor landverhuizers uit een aantal Duitsche Staten zeker de goedkoopste en gemakkelijkste weg zou zijn, om zich juist hier te lande in te schepen?

De heer THORBECKE, onder wiens bestuur reeds een wets-voorstel was ingediend, zeide er alleen dit van: dat die omstandigheid denkkelijk was toe te schrijven aan de uitnemende zorg, die in buitenlandsche havens voor de organisatie van het transport, gelijk voor de huisvesting en voeding der landverhuizers, gedurende den tijd, dat zij op schepen wachten, wordt gedragen, en hij bepaalde zich tot het eenvoudig verlangen, dat dit aangelegen onderwerp van wetgeving op nieuw ahangig zou worden gemaakt, onder belofte van met eenige medeleden een ontwerp van wet tot regeling dier zaak aan de Kamer te onderwerpen, zoo de Regering daarin niet vooring of eene toezegging deed, dat zij binnen kort met een ontwerp op deze aangelegenheid gereed zou zijn. Maar, de heer HORN VAN PAPENDRECHT voegde er nieuwe bijzonderheden bij; het was, volgens hem, reeds zóó ver gekomen, dat in een aantal Duitsche havens de overheid de landverhuizers waarschuwt, om niet over Nederland hun weg te nemen; *omdat zij daar geene genoegzame bescherming voor personen en goederen vinden.* En daarom, zegt hij, is uit een dubbel oogpunt, uit dat van handelsbelang en nationale eer, voorziening hoogst noodzakelijk, opdat Nederland niet verlieze den eervollen naam van het gastvrije Nederland. Te spoediger is de voorziening noodig, omdat de stroom der landverhuizing nu reeds, door de betere gemeenschap van andere landen met Amerika, en om het gemis aan doeltreffende regeling hier te lande, eene geheel andere rigting heeft genomen. Wordt nu de voorziening nog langer uitgesteld, dan vreesde ook die afgevaardigde, dat als eenmaal de landverhuizers onze havens geheel en al zullen hebben ontweken, dat dan geene wettelijke bepalingen meer kunnen baten.

De heer PAUL VAN VLISINGEN, die, tot onze verwondering, van de noodzakelijkheid eener goede wetgeving op dit stuk niet gewaagd heeft, constateert echter evenzeer en nog sterker, dat ontwijken onzer havens. Na het getal personen, uit Hamburg, Bremen, Antwerpen en Havre in 1854 naar Amerika of Australië vertrokken, te hebben opgegeven (247,213, waarvan alleen uit Hamburg 50,255 en uit Bremen 75,124), vraagt hij: welk getal nu de reis uit eene Nederlandsche haven heeft aanvaard? en het antwoord is: *Wij schamen het te zeggen, na eene zoo aanzienlijke hoeveelheid, uit andere havens vertrokken, genoemd te hebben, en het zoude inderdaad ook al te ontmoedigend zijn.* Voormelde landverhuizers, grootendeels uit Duitschland afkomstig, hebben den natuurlijke en goedkoopste weg, die hen als het ware van zelve tot hun doel moest brengen, verlaten. Zij zijn meorendeels van eene der plaatsen aan den Rijn vertrokken, doch waren tot hun niet gering ongerief verplicht spoor- en andere wegen op te zoeken, die hen bragten naar eene haven, waaruit zij hunne reis konden voortzetten, om hunne bestemming te bereiken. Nederland toch liet zich aan geene landverhuizing gelegen liggen. Nederland bevrachtte alleen hare schepen aan de Handelsmaatschappij en later aan *Engelschen tot hetzelfde doel,*

of liet ze geduldig maanden lang opleggen in de dokken harer koopsteden, tot dat zij aan de beurt der bevrachting zouden komen.

Zoo is de stand van zaken. Om er, voor zoo veel van de wetgeving ahang, in te voorzien, werd in het voorjaar van 1853 een voorstel gedaan, doch in den stroom der April-beweging verslonden, dat door doeltreffende bepalingen, den vreemden landverhuizer beschermde tegen verkeerde behandeling, misleiding, kwade praktijken, ronselarij of knevelarij, terwijl er tevens gezorgd werd voor goede behandeling gedurende het verblijf op de schepen. Die zekerheid moet de landverhuizer hebben; op die bescherming moet hij kunnen rekenen (1). Van dergelijke voorzieningen moet het buitenland in 't algemeen en de buitenlandsche regeringen in 't bijzonder kennis bekomen, opdat niet langer geschiede wat nu plaats heeft, dat de buitenlandsche overheden den landverhuizers *waarschuwen* om niet over Nederland te gaan bij *gemis aan genoegzame bescherming*.

Wij ondersteunen, derhalve, in 't algemeen belang het denkbeeld door den heer THORBECKE, bij het scheiden der Kamer, aan de Regering ter behartiging gegeven, om ten spoedigste eene wet op dit onderwerp aan te bieden, hetgeen ook dadelijk door een aantal leden werd ondersteund; en wij vertrouwen anders, dat, bij verdere nalatigheid, een voorstel uit den boezem der Kamer uitga, gelijk de heer THORBECKE dit reeds heeft aangekondigd en waaromtrent bereids andere leden hebben verklaard, zich gaarne te willen aansluiten.

Maar, is er behalve die wettelijke voorziening, welke vóór alles plaats moet hebben, nu niet nog meer te doen om den stroom der landverhuizing naar Nederland te leiden en om daardoor onze handelsbetrekkingen met Amerika uit te breiden, ja, eene geheel andere wending en vlucht te doen nemen?

Dit zullen wij, hetzij in een eerstvolgend of in een later nummer onderzoeken, en daarbij meer bepaald het denkbeeld van den heer VAN VLISINGEN nagaan.

(1) Nog onlangs werden te Hamburg nieuwe bepalingen gemaakt, ten einde de bestaande in overeenstemming te brengen met de tegenwoordige behoeften. Er wordt, afgescheiden daarvan, een bureau van teregtwijzing opgericht. De commissie, belast met de zaken betreffende de landverhuizing, beslist de geschillen, welke tusschen de emigranten, de reeders en herbergiers mogten ontstaan, zoekt die in der minne bij te leggen en oefent een onophoudelijk toezigt uit op de expeditie der schepen met landverhuizers.

Na de mededeeling, dat de Diakenen der Christelijke Afscheidene Gemeente te Arnhem, bij vonnis van den Kantonregter aldaar, zijn veroordeeld ieder in eene geldboete van f 75, ter zake van weigering om te doen de opgaven, waartoe zij ingevolge art. 10 der Wet tot regeling van het armbestuur, verplicht zijn, verklaren drie Friesche Predikanten in het weekblad *de Stem* niet te mogen verbergen, dat zulks op hunne gemoederen eenen pijnlijken en zeer onaangename indruk heeft uitgeoefend, uit oorzaak, dat het de gelegenheid aanbiedt, om ten minste met eenigen schijn daaruit aanleiding te nemen, om *de Kerk* in ons vaderland als eene oproerige en alle wetten en gezag miskennende sekte ten toon te stellen.

Het schijnt hun toe, dat het zelfs op verre na nog *geene uitgemaakte zaak is, dat de Wetgevende Magt door genoemden eisch de palen van haar regt te buiten gaat.*

Het maandelijksch overzicht van de opbrengst van 's Rijks middelen geeft ons gewoonlijk van de uitkomsten der directe belastingen eene minder naauwkeurige voorstelling dan van die der overige middelen.

Als onder de opbrengst van de grondbelasting, het personeel en de patenten slechts wordt verstaan hetgeen betaald en niet verschuldigd is, dan strekt de verge-

lijking tot een ander einde, dan om te doen zien of de belasting vroeger dan vroeger geschiedt, of wel langzamer. Men weet, dat de meeste belastingsschuldigen hun aanslag niet in maandelijksche, maar in een of twee termijnen voldoen; dat vele aanslagen in het regt van patent dadelijk en in eens moeten worden betaald, en dat de personele belasting in den regel over twee jaren loopt. Het komt er dus bovenal op aan, om het bedrag der kohieren te weten, ten einde de vergelijking tusschen de beide jaren, wat aanslag en opbrengst betreffen, meer volledig zij.

Men zou, bijv., meenen, dat de opbrengst der grondbelasting over de zeven eerste maanden van 1855 f 278,457.84½ meer bedragende dan over hetzelfde tijdvak van 1854, grond zou kunnen geven om voor een volgend dienstjaar de raming van dat middel te verhoogen. Intusschen is dat verschil enkel een gevolg van eene meer spoedige aanvulling der termijnen. Van daar dat de werkelijke opbrengst van de directe belastingen over de eerste maanden des jaars altijd verre beneden de raming over hetzelfde tijdvak blijft.

Men vindt in de *Nieuwsbode* gewag gemaakt van een nieuw stelsel, ten einde uit het koren één vierde graan meer te verkrijgen, dan tot dus verre het geval was; en voorts een brief aangehaald van den heer F. BRESSON, civiel ingenieur, geplaatst in het dagblad *la Presse*, waarin beweerd wordt, dat indien men de maling van de tarwe doet voorafgaan door de afnemering harer eerste pel, men 78 kilogrammen schoone bloem uit 100 kil. goed graan van het land bekomen kan en dat die bloem veel rijker in kleefstof is, dan die, welke heden volgens den besten maatstaf wordt bekomen. Die 78 kilogr. bloem nu kunnen geven 110 kilogr. zeer goed wit brood; waaruit dus volgt, dat 100 kil. graan 110 kil. zeer goed wit brood leveren en 20 ½ 22 kil. afval; zoodat, daar met dien afval en de 10 kil. brood, die men meer bekomt, het malen en broodbakken kan worden betaald, het brood alzoo tegen denzelfden prijs als het graan kan worden verkocht, 't welk met den tegenwoordigen prijs nog alleen merkkelijk verschil zoude opleveren.

De *Nieuwsbode* schijnt die mededeeling eene bijzondere vermelding waardig te keuren. Evenwel onze nog van kracht zijnde Rijkswet op de heffing van een accijns op het gemaal levert het bewijs, dat men meer dan twintig jaren geleden in de kennis der meelbereiding ook reeds zoover gevorderd was. Immers uit art. 48 van die wet zien wij, dat bij peiling honderd ponden meel van tarwe geacht worden gelijk te staan met 77½ pond gebuild meel, zoodat de uitkomsten der meelbereiding ongeveer dezelfde zijn.

Die 77½ pond tarwebloem of gebuild meel worden bij de wet gelijk gesteld met 124 ponden week brood van tarwe; maar de grondslagen, welke ten gevolge van gedane proefnemingen tot regeling der broodzetting strekken, wijzen ook aan, dat uit 100 ponden tarwe worden vervaardigd 130 ponden goed tarwebrood. Het komt er slechts op aan, op welke wijze de broodbereiding geschiede; want er is eene soort van tarwebrood, dat uit dezelfde hoeveelheid tarwe niet meer dan 100 pond laat vervaardigen.

Art. 12 der wet van 28 Junij 1854 bepaalt, dat elke honderd ponden tarwe moeten verantwoord worden met 76½ pond meel, 21½ pond zemelen en één pond afval; maar staat tevens een verschil van drie pCt. toe.

Men mag het evenzeer betwijfelen, of de waarde der zemelen en der tien overbrooden kan opwegen tegen de uitgaven voor maal- en bakloon, alsmede voor een billijken winst van den bakker; als men veilig zou kunnen aannemen, dat de soort graan wederom bepaalt de hoeveelheid meel daaruit te verkrijgen. Niet dezelfde hoeveelheid tarwe levert dezelfde hoeveelheid tarwebloem; maar deze laatste wordt gewijzigd naar de zwaarte en kwaliteit.

Die wel onderscheidt, leert wel.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Eene dépêche van generaal Pelissier van 19 dezer, te Parijs ontvangen, meldt: De vijand was in den aanval van den vorigen dag vijf divisien en 6000 ruiters sterk. Hij heeft 20 batterijen verloren en minstens 2500 aan dooden, terwijl 38 Russische officieren en 1620 soldaten in onze ambulances zijn. Het verlies der Franschen is 181 aan dooden en 810 aan gewonden.

De Russen verlieten in hunne vlucht hun materieel, waarmee de weg als overdekt was.

Eene dépêche te Turin ontvangen van den mislukten aanval der Russen aan den Tschernaia meldt, dat 200 Sardiniërs bij die gelegenheid buiten gevecht zijn, en dat generaal Montevecchio doodlijk gewond is.

Ziehier de Russische lezing omtrent den aanval der Russen bij den Tschernaia. Eene dépêche van prins Gortschakoff dd. 16 dezer ten 5 ure 's avonds meldt nl., dat een

gedeelte der Russische troepen dien dag den Tschernaia gepasseerd en den vijand op de hoogte van Teduchene aangevallen had. Nadat wij bevonden hadden, dat de vijand daar eene aanzienlijke strijdmacht vereenigd had, trokken wij, na een hartnekkig gevecht, op den rechteroever terug om daar den vijand af te wachten. Daar hij echter hier niet verscheen, begaven onze troepen zich weder naar hunne eerste stellingen. Het verlies aan beide zijden is groot.

De *Louqsor*, welke te Marseille is binnengekomen, brengt berigten mede uit Konstantinopel van den 9en. De *Presse d'Orient* verzekert, dat Gortschakoff door den Czaar benoemd was tot minister van oorlog en vervangen zou worden door den generaal Muravieff, terwijl generaal Luders naar Azie en Osten Sacken naar Bessarabie zouden vertrekken. Er was een gerucht in omloop, dat de generaal Tottleben zou overleden zijn en door Melnikoff vervangen worden. Omar-Pacha had de Bath-orde van Engeland ontvangen. De Russen hielden Kars naauw ingestoten, doch zonder een aanval op de vesting te wagen. Het contingent van den generaal Vivian zou naar Azie vertrekken. De werken tegen den Malakoff-toren, welke een gelucht aanzien hadden, waren bijna voltooid.

Te Toulon is het bericht ontvangen, dat het eskader, onder bevel van den aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk, Napels den 22 Aug. zal verlaten en 14 dagen later te Toulon zal aankomen.

De Koningin van Engeland is eergister te Parijs aangekomen; maar zóo laat, dat geen een blad dit feit in zijne kolommen kon vermelden.

Gister ochtend bevatte de *Moniteur* eenige regelen, welke ten doel hadden de bevolking uit te noodigen om de Koningin op schitterende wijze te ontvangen.

Wij hebben eindelijk, dank zij het verslag van den admiraal Penaut, de eerste officiële mededeeling omtrent de groote maritieme gebeurtenis bij Sweaborg, ontvangen. Dit stuk, ofschoon het nog niet als volledig kan worden beschouwd, daar de admiraal, meerdere bijzonderheden beloofd, geeft een denkbeeld der energie, waarmee de aanval werd bestuurd en van het vermogen der vernielings-middelen, welke daarbij werden gebezigd.

Wat de verkregen resultaten betreft: zij schijnen niet zóo belangrijk te zijn als eenige telegraphische dépêches deden gelooven. Het verslag spreekt ook niet van de algeheele vernieling der gehombardeerde stad.

Volgens te Kopenhagen bij het Engelsche gezantschap ontvangen tijdingen, bevestigd het zich, dat Sweaborg van 9 tot 12 dezer door zestie oorlogschepen van de vereenigde vloot hevig gebombardeerd is, en dat het op alle punten in den brand staat. Voor zoo ver op dit oogenblik bekend is, was de uitslag van het bombardement tijdens het vertrek van de stoomboot op 12 dezer, dat door het springen van een kruid-magazijn eene gruwelijke verwoesting is aangerigt en dat daarna een verschrikkelijke brand in de vesting gewoed heeft, gedurende welken men van tijd tot tijd ontploffingen van verschillende kruid-magazijnen hoorde. De oorlogschepen, zoo als gezegd 16 in getal, vergezeld van onderscheiden kanonneerboten waren in den vroeegen morgen van den 9den onder het bestuur van goede loodsen en en onder bedekking van een digten nevel, de vesting tot op een afstand van één kanonschot genaderd, en posteerden zich op een behoorlijken afstand van elkander, in slagorde, terwijl de kleine kanonneerboten, onbevreesd voor de hellsche machines, welke, naar men zeide, op nieuw door de Russen gelegd waren, zich nog verder voorwaarts gewaagd moeten hebben. Men kon aan boord van de schepen ter naauwernood door den nevel de vestingmuren onderscheiden, toen op eens als een bliksem uit een onbewolkten hemel, door alle schepen uit ongeveer 12 à 1500 vuurmonden een vreeselijk vuur geopend en een ware hagelhut van kogels in de vesting geworpen werd. Zoodra de Russen echter van den eersten schrik bekomen waren beantwoordden zij het vuur van de schepen, met niet minder nadruk; granaten, ja zelfs gloeiende kogels doorkruisten de lucht, terwijl zij, om den vijand des te beter te kunnen zien, elk oogenblik vuurpijlen deden opgaan, die den graauwen morgen op eene akelige wijze verlichtten. Gelukkig vielen de kogels en bommen aanvankelijk 30 à 40 schreden over de schepen in het water, tot dat de dag aanbrak en den kanonniers op de wallen gelegenheid gaf om beter te mikken. Toen verloor menig Engelsch en Fransch schip een mast, en men verhaalde zelfs, dat de admiraal Dundas in den namiddag drie Engelsche schepen, die sterk beschadigd waren en veel volks verloren hadden, door andere oorlogstoombooten uit het bereik van het vestingsgeschut heeft moeten laten slepen. Den ganschen dag duurde deze vreeselijke kannonnade onophoudelijk van weerszijde voort, zoodat aan het volk op de schepen hooren en zien moet vergaan zijn. Naar men wil, zou eene diepe verslagenheid onder de Russen heer-schen.

Men verzekert, dat de Zwitsersche zaakgelastigde te Wenen, de heer Steiger, uit den mond van den minister nader de meestvredelevende verzekeringen ontvangen heeft, ook ten aanzien der moeilijkheden met de geestelijkheid, te Tessin ontstaan.

Voorzeker heeft het voorbeeld, door de leden der orde van de Hannoversche ridderschap gegeven, die, zoo als men weet, de tusschenkomst van den Rijksdag, ten aanzien hunner vorderingen, hadden ingeroepen: heeft dat voorbeeld — zeggen wij — vele navolgers ontmoet onder den adel der verschillende Deutsche staten. Het is niet te ontkennen, dat de bij het officieel orgaan van den Bond, en dus in hun eigen land verkregen uitkomst, wel van dien aard was, om hen te bekoren, die even als deze laatsten de in 1848 verloren voorregten willen herkwijgen.

In Pruisen zullen de verkiezingen eerst in de maand October plaats treffen.

Eene telegraphische dépêche uit Madrid heeft gemeld, dat de regering op krachtige maar nogtans bezadigde wijze het memorandum van den Paus betreffende den verkoop

der geestelijke goederen in Spanje zou beantwoorden. Volgens een gewoonlijk wel onderzocht correspondent van de *Independance Belge* zou ten dien aanzien nog niets stelligs bepaald zijn. Men heeft gesproken van een manifest tot het land te rigten, waarin de regten van het land zouden worden uiteengezet; twee ministers zijn belast met de overweging, welke gedragzlijn zal moeten worden gevolgd. Zij zullen hunne voorstellen onderworpen aan een raad, welke eerlang onder voorzitterschap der Koningin zal worden gehouden. Deze betoont zich zeer genegen om het geschil op vredelevende wijze ten einde te brengen.

Het is echter te vreezen, dat de bedoelingen der Koningin, mogten zij al steun vinden bij de leden van haar kabinet, zullen afstuten op de vijandelijke gezindheid der oppositie.

Eene telegraphische dépêche aan de *Correspondance generale* van Parijs gerigt, maakt gewag van eenige pogingen, welke den 17 Augustus zoude ondernomen zijn, om eene manifestatie tegen het concordaat te doen; maar dank zij de door de regering genomen maatregelen, is de orde niet verstoord geworden.

Wij bezigen de bewoordingen van de dépêche zelve, waarin men wel eenige onduidelijkheid zal aantreffen. Wij onderstellen, dat het hier geldt eene demonstratie der bevolking van Madrid, naar aanleiding der antarende houding door de geestelijkheid aangenomen.

Binnenland.

's Gravenhage, 20 Augustus.

Bij besluit van 17 Augustus jl., no. 65, heeft Zijne Majesteit goedgevonden aan de commissie uit de Provinciale Staten van Drenthe, belast met het onderzoek van al hetgeen sedert de aanvrage om concessie tot den aanleg van het Drentsche Middenkanaal, ten aanzien van de zaken der hiervoor opgerigte maatschappij, bij Gedeputeerde Staten is voorgevallen, ten einde daarvan aan de Staten in hunne aanstaande wintervergadering verslag te doen, magtiging te verleenen om na de nu gesloten zomervergadering der Staten hare werkzaamheden voort te zetten.

Bij Koninklijk besluit van den 12den Augustus jl., no. 48, is aan den gewezen tweeden meesterknecht bij de directie over den arbeid in het huis van opsluiting en tuchtiging te Leeuwarden, T. de Jong, verleend een pensioen ten laste van den Staat van f 221 's jaars, en zulks op grond van artt. 5, 43 en 47 der wet betreffende de burgerlijke pensioenen van den 9den Mei 1846 (*Staatsblad* no. 24) gewijzigd bij die van den 3den Mei 1851 (*Staatsblad* no. 49).

Bij Koninklijk besluit van 18 Aug. wordt bepaald, dat de tegenwoordige vergadering van de Staten-Generaal zal worden gesloten op Donderdag den 23sten dezer, des namiddags ten 2 ure.

Eergisteren was wederom groot diner ten hove, en ten zes ure verliet Z. M. de hoofdstad om naar de residentie terug te keeren.

Z. M. de Koning is eergisteren namiddag ten 7 ure met den spoor trein uit Amsterdam in deze Residentie teruggekeerd. Z. M. was vergezeld van H. D. adjudant, den heer A. E. Mansfeldt; den hofmarschalk Jhr. van Clifford, den directeur van het Kabinet des Konings, den heer de Kock en een ordonnans-officier.

Burg. en Wethouders van 's Gravenhage zijn voornemens, op Maandag den 27 dezer, des namiddags ten één ure, op het Raadhuis aan te besteden eene aanzienlijke besteigering van den Grooten of St. Jacobstoren. Het bestek ligt ter lezing op de plaatselijke secretarij en de aanwijzing zal plaats hebben aan den Toren, op Woensdag, den 22 Augustus, des voormiddags ten 9 ure.

Heden zijn de heeren officieren der verschillende regementen infanterie, waaronder zich ook van het Indische leger bevinden, en vele onderofficieren en manschappen in de residentie aangekomen, om zich in de behandeling der minié-geweren te oefenen.

Wij merken met genoegen op, dat de heer Revius, de jeugdige bekwame violoncellist, in het buitenland met grooten bijval wordt ontvangen. Het *Journal des Débats* haalt hem in zijn no. van 14 dezer, met veel stof aan, bij gelegenheid van een concert, waarop hij zich heeft doen hooren in de heerlijke trios en sol majeur van Beethoven en in het air van den Sommeil, dat aan den heer Revius aanleiding heeft gegeven tot de uitvoering van een solo, dat zeer werd toegejuicht.

Omtrent de in ons vorig No. vermelde voorgenomen uithreuning van het onderwijs aan de Koninklijke academie te Delft, zijn wij thans in het zekere onderrikt, dat zulks niet bij den aanvang dezer cursus, maar bij een volgende zal plaats hebben. (*Delflandsche Ct.*)

Heden middag ten ongeveer 2 ure is alhier brand ontstaan in eene watermolen, nabij de zongenaamde zoutkeet gelegen. Met den meesten spoed snelden 13 brandspuitenderwaarts, waarvan zeven in werking zijn geweest. Niet-tegenstaande de spoedig verleende hulp, vatten de wicken en het rad vuur, en werd de geheele molen vernield. Als oorzaak van den brand wordt opgegeven, dat de as niet genoeg zou gesmeerd zijn. Overheden, brandbestuurschutterij en politie bijverden zich wederom ter plaats van het ongeval tegenwoordig te zijn.

Op Dingsdag den 24 Augustus a. s. des middags ten 12 ure, zal onder nadere goedkeuring, in bijzijn van den

ingenieur van den Waterstaat, tevens belast met de dienst van bouwmeester der lands gebouwen, aan het lokaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken te's Gravenhage worden aanbesteed. 1o. het maken van een gebouw ten dienste van de lands-drukkerij op den Fluweelen Burgwal te's Gravenhage; 2o. de vereischte werken tot het verwen van al het buitenwerk, mitsgaders eenige herstellingen aan het houtwerk daarbij voorkomende, van het gebouw in gebruik bij het Rijks-archief op het Plein, en 3o. eenige herstellingen en verwerken aan het gebouw in gebruik bij het Departement van Financien, in het Lange Voorhout.

De heer Smith van den Broecke, Minister van marine, is gisteren morgen van Amsterdam in deze residentie teruggekeerd.

In de residentie zijn aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt, de graaf Thun, kamerheer van Z. M. den Keizer van Oostenrijk en gevolg, komende van Weenen; Mevr. de Douchière de markiezin Dequaux de St. Hilaire, geboren Collijn (Marie Louise) met familie, komende van Parijs; en aan den *Maréchal de Turenne*, (*Hotel Fuhri*) de heer Fountain Hogge, kapitein van het 2e regiment lijfgarde van H. M. de Koningin van Groot-Brittannie, komende van Londen; en de graaf van Bijlandt.

Bij den Minister van Financien is ontvangen een bankbiljet van f 200, door een onbekende, onder het postmerk Rotterdam van den 17 dezer, ten behoeve van het Rijk afgezonden.

De Minister van Financien brengt ter algemeene kennis dat de wet van den 5den Julij jl. (*Staatsblad* no. 61), waarbij sommige bepalingen der wet van den 12den April 1850 (*Staatsblad* no. 15) 1o op de brievenposten worden gewijzigd, met den 1 September aanstaande in werking zal komen.

De postzegels van 15 cents, waarvan ten gevolge der afschaffing van den derden trap van het port naar den afstand, het gebruik als middel van frankering voor binnenlandsche brieven die enkel zijn, komt te vervallen, zullen bij voortdurend kunnen gebezigt worden tot het frankeren van zwaardere brieven, als ook van brieven naar het buitenland bestemd.

Nogtans zal er op alle postkantoren voor een ieder, die zoodanige zegels in zijn bezit heeft, gelegenheid bestaan om dezelve, mits niet gebruikt, en in volkomen goeden staat zijnde, tegen postzegels van 5 of 10 cents te verwisselen.

Binnen weinige dagen zal ook eene nieuwe en geheel volledige uitgave der postwet, zooals die voortaan na de daarin gebrachte wijzigingen luiden zal: gevolgd door eene nieuwe algemeene portlijst, en door eene tabel van opklissing voor de berekening van het port der zwaardere brieven, volgens de gewijzigde wet ingerigt. bij de Gehr. Giunta d'Albani in het licht verschijnen; en op alle postkantoren benevens in den handel verkrijgbaar gesteld worden tegen den prijs van 25 cents het exemplaar.

De Minister van Financien, in ervaring gekomen zijnde dat zich hier en daar nog steeds behoefte doet gevoelen aan zilveren pasmunt, brengt mits deze ter kennis van de ingezetenen, dat zij, naar de aankondiging in de *Nederlandsche Staats-Courant* van 23 Julij 1853 en volgende, ten allen tijde stukken van 25, 10 en 5 cents tegen grove zilveren specie en muntpapier, bij de betaalmeesters in de arrondissementen kunnen aanvragen; voor zooveel betreft de stukken van 10 en 5 cents, beperkt blijven tot sommen van hoogstens f 10; onder herinnering tevens, dat volgens art. 20 van de wet van 25 November 1847 (*Staatsblad* no. 69) niemand gehouden is voor meer dan tien gulden zilveren pasmunt in betaling aan te nemen.

De *Konst- en letterbode* meldt, dat zich sedert eenige dagen alhier bevindt Mevrouw de gravin d'Agoalz, geboren gravin de Flavigny, met het doel om nasporingen te doen over de Geschiedenis van ons Vaderland, en daarvan eene nieuwe geschiedenis voor hare landgenooten op te stellen. Wij juichen te meer dit doel toe, zegt genoemd weekblad, omdat de geachte schrijfster in een opstel: *Pouvoir et Liberté, quatre ans de l'histoire de Hollande* (1580—1584), in de *Daniel Stern* eene proeve van grondige studie onzer geschiedenis geleverd heeft, die, ook wat den vorm betreft, op één rang verdient geplaatst te worden met de artikelen van Edgar Quinet.

Naar men verneemt, heeft de kamer van koophandel en fabrieken alhier dezer dagen een adres gerigt aan Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, strekkende, dat de Regering moge besluiten om voor de telegraafdienst hier te lande een eenvormig tarief voor alle binnenlandsche berichten aan te nemen, en ten anderen om de prijzen van het tegenwoordige tarief aanmerkelijk te verminderen.

(P. F. O.)

Men verneemt, dat door de gemeenteraden van Katwijk, Valkenburg en Noordwijk besloten is tot de afschaffing der plaatselijke belasting op het gemaal, en door den gemeenteraad van Rijnsburg, om voortdurend te heffen eene plaatselijke belasting van f 2 op de tarwe en 60 cts. op de rogge.

Gedeputeerde Staten van Noord Holland hebben de gemeentebesturen uitgenoodigd, om hun van de zoodanige belastingen, waarvan de eigendommen gelegen mochten zijn of de zetel der administratie gevestigd mocht wezen, die hunne gemeente, en welke, behoorende tot de categorie der stichtingen voor beurzen van de studien,

met het oog op de bepalingen van het Koninklijk besluit van 2 December 1823, de vereischte opgave en inlichtingen te willen verstrekken.

Uit 's Hage wordt aan de *A. Ct.* gesolireven:

Met genoegzame zekerheid geloof ik u te kunnen berichten, dat nog in den loop van dit jaar de stoomschepen *Medusa*, *Montrado* en *Phoenix* naar Oost-Indie zullen vertrekken.

Te Amsterdam zijn proeven genomen met matrassen, voor reizigers ter zee, die tevens reddingstoestellen zijn. Die proeven zijn uitzonderend geslaagd, en maken de invoering dier matrassen op onze schepen zeer wenschelijk.

De jaarlijksche wedstrijd der *Kon. Nederl. Zeil- en Roei-vereniging*, die eergisteren als naar gewoonte, op het IJ voor Amsterdam gehouden werd, was een der luisterrijkste, die tot hiertoe hebben plaats gehad. Z. M. de Koning, die de uitnoodiging, om dit feest met Hoogstedeszelfs tegenwoordigheid te willen vereeren, had aangenomen, verscheen ten 9 $\frac{1}{2}$ ure in eene koninklijke sloep, vergezeld door den burgemeester der stad, en verder gevolg, afgehaald van de Nieuwe Stads Herberg door den president en den secretaris der K. N. Zeil- en Roei-vereniging, en werd, onder het gebulder van het geschut en het welkom-gejuich der menigte naar de tribune geseid, alwaar voor Z. M. eene met smaak gedecoreerde salon in gereedheid was gebracht. Over het geheel leverde de wel-ingerigte tribune met hare trotsche vlaggen en sierlijke draperien een allerfeestelykst aanzien op, en had men van daar een heerlijk gezicht op het breede met tallooze vlaggen en wimpelende vaartuigen van allerlei aard overdekte IJ, en op de mettoeschouwers aangevulde kaden en dijken, van welk schilderij de groene boorden van Noord-Holland tot raam verstrekten.

Ten 12 $\frac{1}{2}$ ure heeft Z. M. in dezelfde sloep, waarmede Z. M. naar de tribune was gekomen, zich begeven naar de hulk van het matrozen-insituut. Ten 1 ure keerde Z. M. op de tribune terug.

Kwart voor drie ure verliet Z. M., gevolgd door de militaire autoriteiten, de tribune. Het bestuur van de K. N. Z. en R. V. deed den vorst, uitgeleide. Een uitbundig vreugde-gejuich der massa wêrgalmdo door de lucht. Toen Z. M. weder op het paleis terugkwam, werd hij op den Dam door de hem verbeidende menigte met blyken van liefde en eerbied ontvangen.

Geleputeerde Staten van Utrecht hebben, naar aanleiding van eene missive van den minister van binnenland-sche zaken, goedgevonden.

1. De gemeentebesturen andermaal uit te noodigen, om de plaatselijke belastingen zoo spoedig mogelijk te herzien.

2. Den gemeentebesturen te herinneren, dat zij, aangezien te rekenen van 1 Januarij e. k., met den rijk-saccijns op het gemaal der plaatselijke heffing bij wijze van opcenten vervalt, en in geval het niet anders mogelijk is, dat door de heffing eener eigene belasting op het gemaal, of door invoering of verhooging van andere belastingen in de behoefte te voorzien, hunne daartoe strekkende voorstellen, althans niet later dan 1 October aanstaande, zullen behooren in te dienen.

Omtrent de in de gemeente van de Rijk getezen bezwaren, opzigtens de jongste verkiezing voor den gemeenteraad, verneemt men nader, dat deswege adres is ingediend aan de Ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken, en dat elk der ministerieële departementen zich aan die zaak laat gelegen liggen. Het aan eerstgenoemd departement ingediend adres, is gesteld in handen van het geregt te Hoorn, en de Edel Achtb. heer regter-commissaris bij de regtbank aldaar, heeft bereids een aanvang gemaakt met het hooren van getuigen te dezer zake. De inhoud van het ingediende adres is zowel van wege het gouvernement, als ook van wege adressanten, medegedeeld aan den gemeenteraad, welke in de eerste plaats te beschissen heeft over de al dan niet toelating der gekozen leden en welke deze aangelegenheid ook reeds behandeld heeft in eene zitting van den 8ten dezer. Een door een der raadsleden gedaan voorstel om, uit aanmerking der gerezen bezwaren en in afwachting van de stappen der justitie, de beslissing omtrent de geloofsbriefven aanvankelijk uit te stellen, is met 4 tegen 2 stemmen verworpen; en vervolgens zijn, met dezelfde 4 stemmen, de ingediende geloofsbriefven goedgekeurd; alzoo zonder dat de raad eenig onderzoek heeft ingesteld of afgewacht, omtrent de te herde gebragte bezwaren. Naar het zich laat aanzien, zal deze parlementaire quaestie nu verder in hooger beroep ter kennisgeving voorkomen bij heeren Gedeputeerde Staten.

Den 17 Augustus is van de werf *het Hoofd* van den scheepsbouwmeester F. U. van der Werff, buiten het kleine poortje te Groningen, van stapel gelopen de aldaar nieuw gebouwde tjalk *Lucretia*, groot 48 last, zullende geverd worden door kapl. H. Oldenburger.

Men meldt uit Groningen van den 17 dezer: De aanvoer van koolzaad aan de Graanmarkt alhier, die spoedig op het hoogste zal zijn, is niet groot in vergelijking van het laatste jaar. De grootste hoeveelheid, op één dag aangevoerd, was die van eergisteren, en bedroeg toen het aantal lasten ruim 600. De kwaliteit is zeer uiteenlopend, sloch over het geheel is het zaad vochtig. Heden bedroeg de aanvoer ongeveer 450 last; waaronder partijen van beter kwaliteit. Zoo als men zich zal herinneren, werd in het vorige jaar tot 1600 last op één markttag aangevoerd.

Door de plaatselijke commissie van geneeskundig onderzoek en toezicht in Friesland is, in haté zitting van

gisteren, bevorderd tot vroedmeester, de heer J. van Dam Jr., chirurgijn te Leeuwarden.

Ter gelegenheid van de algemeene vergadering van het Nederlandsch onderwijzers-genootschap te Middelburg, is door het bestuur der confrérie van St. Sebastiaan, in het Schuttershof *de Edete Handbodg*, alhier, een 5de, buitengewoon zomer-concert gegeven, uitgevoerd door het reeds sedert lang zich meer en meer gunstig onderscheidend muzijkorps der stedelijke schutterij. Heerlijk weder begunstigde dit zoo talrijk bijgewoond, door voortreffelijk muzijk en smaakvolle illuminatie opgeluisterd concert in den voor dergelijke zamenkomsten zoo geschikt tuin van gemeld Schuttershof. Zeker zullen de leden van genoemd onderwijzers-genootschap eenen aangenaamen avond, in het midden der ingezetenen dezer plaats, hebben doorgebracht.

Na afloop van het concert, heeft het muzijkorps der stedelijke schutterij aan de in de stad zich bevindende leden van het bestuur der confrérie, serenades bij fakkellicht gebragt hetwelk het publiek uitlokte tot begeleiding en een wezenlijk volksfeest daarstelde.

Den 17den des morgens ten 10 ure, werd de vergadering in de Luthersche kerk alhier, met eene toespraak van prof. Hofstede de Groot geopend, die door het heerlijk gezang der mannen-vereiniging *Concordia*, waardoor toepasselijke dichtregelen werden aangeheven, voorafgegaan, afgewisseld en bestuten werd; terwijl onmiddellijk daarop de onderwijzers, ondersteunt door het orgel, in een kooraal-zang, (*Psalm* 134, v. 1 en 3) de gevoelens uitdrukten, die hen bezielden.

Het lied, waarmede de feestviering geopend en voorge-dragen werd door bovengenoemde zangvereiniging, luidt als volgt:

ZANGERSGROET.

Welkom hier in Zeelands dreven,
Waar een gul onthaal u beidt;
Gij, wier werken lust en leven,
Aan verlichting zijn gewijd.
Zang en tonkunst, zaam verbonden,
In de reinste broederschap,
Brengeu in deez' blijde stonden,
Hulde aan de wetenschap.
Waar dus onze zangen rijzen,
Zweven geesten om ons heen,
En 't verschil in denkingwijze,
Smelten tot een zagig een;
Daarom jublend dan geprezen,
d'E'dle kunst op aard gedaald,
Die door invloed, geest en wezen,
Als met Godskracht schijnt bestraald,
Zij ontsluit wat lief in 't leven,
Wat ons dierbaar is aan 't hart:
Blijheid kan zij wedergeven,
Kalmten troost in droeve smart.
Waar beschaving door haar stralen,
Licht werpt in den duist'eren nacht,
Daar wil zij den groet herhalen,
Aan de wetenschap gebragt.

Wat de toespraak van prof. Hofstede de Groot betreft, deze vereenigde, bij dadelijkheid, kracht en waardigheid van voordragt, helderheid, bondigheid en gemoedelijkheid van inhoud. De redenaar betoogde op welsprekende en indrukwekkende wijze, dat het onderwijs behoorde te zijn zelfstandig in wezen, d. i. onafhankelijk van de wisselingen en partijgeschappen in staat en kerk; christelijk in geest, d. i. doordrongen van den heiligen en heftigsten geest onzer godsdienst; en algemeen in strekking, zoodat er voor allen niet slechts gelegenheid tot verkrijgen van ondearigt moet bestaan; maar ook geene ouders hunne kinderen daarvan verstoken mochten laten blijven.

Hij toonde verder aan, dat er tot bereiking van dit doel meerdere kweekscholen voor onderwijzers, ja zelfs scholen voor katecheten, door aanstaande Protestantsche onderwijzers tot eene vorming te bezoeken, behooren te worden gesticht; terwijl dergelijke inrigtingen ook voor R. K. onderwijzers in de steden, waar instellingen van godsdienstig onderwijs ten behoeve dier kerk bestaan, zouden moeten worden daargesteld. Dat ook voor behoorlijke bezoldiging der onderwijzers en voor ondersteuning der door ouderdom of ziekte ongeschikt gewordenen zou behooren te worden gezorgd. Dat echter dit alles onmogelijk van de regering alleen kan worden gewacht; maar de natie het volksonderwijs als een voorwerp harer innigste belangstelling behoorde aan te merken. Geestelijke en stoffelijke ondersteuning zou daartoe noodig zijn.

Men ondersteunt op geestelijke wijze door bij zich zelve en anderen de overtuiging te vestigen, dat het onderwijs moet zijn zelfstandig, christelijk en algemeen, in-den hierboven opgegeven zin. De stoffelijke ondersteuning moet bestaan in het stichten van lands-, gewestelijke en gemeentefondsen ten behoeve van het onderwijs. Indien er slechts 10 jaren lang zooveel ten gevalle daarvan wordt afgezondert, als nu sedert zob langen tijd jaarlijks zoo loffelijk voor de bijbel- en zendeling-genootschappen wordt opgebragt, dan is een goet volksonderwijs, wat de stoffelijke middelen betreft, voor altijd gegrondvest. Dit alles werd aan de talrijk opgekomen en door de tegenwoordigheid van niet weinige dames opgeluisterde vergadering van genoodigde en plaats genomen hebbende ingezetenen en elders woonachtigen op het gemoed gedrukt. Hierna werd in vroegerneld schuttershof de vergadering van het onderwijzers-genootschap gehouden en in de sociëteit St. Joris, met een vriendschappelyken maaltijd besloten.

Dat deze bijeenkomst van zoo veel-opvoedkundigen rijke en weldadige vruchten voor het onderwijs onzes volks moge dragen, is onze hatelijke wensch. (P. Z. en M. O.)

Hij Bath schrijft men, dat de werkzaamheden der Land-aanwinnings-maatschappij weder zijn hervat, en de uitvoering van het vroeger geprojecteerde plan, tot demping van het Sloe, weder wordt voortgezet.

De oude *Amsterdamsche Courant* is een weinige boos op hare zuster, de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*. Niet omdat de *Nieuwsbode* onder hare duiven begint te schieten, of artikeltjes levert, nog hetert te verstaan door de kaarsenmakers en stovanzetters der tegenovergestelde rigting, dan de artikeltjes der *Amsterdamsche*, waarin men nog altijd de poging meent te bespeuren om voor naam te schijnen, gelijk een tot fortuin gekomen winkel-ier dat pleegt te doen. Neen, de *Nieuwsbode* heeft van de *Amsterdamsche* overgenomen het keurig verslag van de algemeene vergadering der *Nut-Maatschappij*, doch vergeten te zeggen, waar zij dat verslag van daan had gehaald. De overneming heeft de *Amsterdamsche* met genoeg gezen, maar het verzwijgen van de bron tempert dat genoeg weder, en de oude dame weet het zuster zeer kribbig onder den neus te wrijven. Had de *Haagsche Bode* een telegrafische berigt met of zonder * overgenomen: de *Amsterdamsche* had wellicht zeer bescheiden stil gezwegen en gedaacht: de *Bode* kan de telegraaf even goed als ik stilletjes uit het *Handelsblad* hebben genomen. Doch nu er een artikel van eigen fabriek, maar zoo zonder complimenten wordt overgedrukt, kan de *Amsterdamsche* niet zwijgen. En nog zou zij zeker gezwegen hebben, ware het niet dat de *Nieuwsbode* de gruwel had begaau de redevoering te bekorten, ja, te verminken van den heer van Dam van Isselt! Welk eene snoodheid! en die redevoering was uitgesproken — dus snikt de *Amsterdamsche* — met zoo veel warmte! Ach, wat is die warme redevoering nu koud geworden in den *'s Gravenhaagschen Nieuwsbode*: Wij begrijpen de smart der *Amsterdamsche*. Neen, er is niets erger te bedenken, dan eene redevoering van den heer van Dam te verminken; want die redevoeringen zijn zoo schrikkelijk verheven, dat zij staan te waggelen en te zwaaijen op de grenzen van het belagchelike, en geen stootje kunnen velen of zij gaan over in caricaturen en parodien. Dit is nu gebeurd met deze extra-warme redevoering van den heer van Dam, die in de kolommen van de *Amsterdamsche* zich nog vertoont met zoo veel fakkelgloed, maar in die van den *Nieuwsbode*, van warmte en gloed ontdaan, het voorkomen krijgt van een zaakwaarnemers advertentie.

Hij spijt ons, dat de *Amsterdamsche* juist in deze dagen, nu zij zoo regt plezierig gestemd is bij de Zeilpartij hier ter stede, en die den volke aankondigt in een sierlijk proza, zóó warm dat het zich begint op te heffen om over te gaan tot pöëzij — d. i. tot maat en rijm — het spijt ons — zeggen we — dat de *Amsterdamsche* juist nu in rouwe wordt gedompeld over de verminking uit de residentie gepleegd op den heer van Dam van Isselt, dien men zoo gaarne onverminkt, warm en wel tot het nageslacht zou zien overgaan. 't Is een belangrijk verschijnsel des tijds, dat niet meer de *Amsterdamsche* alleen, zich onledig houdt met de celebriteiten onzes landis de gekskap op te zetten, en het wederkerig van hun gedaan te worden. De concurrentie wint veld en maakt zich meester van alle vakken.

Intusschen, het laat zich begrijpen waarom de *Amsterdamsche* er op uit is, om den hoofdman der geheime genootschappen een complimentje over zijn warmte te maken. *(De Tijd.)*

Volgens een met den jongsten mail bij het departement van kolonien uit Suriname ontvangen berigt, dd. 21 Julij jl., blijft de gele koorts aldaar bepaaldelijk onder de bemanning der koopvaardij schepen aanhouden; en heeft zij onder dezen, sedert het vorige mail-berigt, verscheidene slagtoffers gemaakt.

Ook de pokken zijn nog niet geweken. Het getal liders aan die ziekte is wel te Parimaribo verminderd, doch daarentegen op de plantagien toegenomen. Deze ziekte blijft echter haar goedaardig karakter behouden.

Men rekent, dat de geestelijken in de Vereenigde Staten 's jaars ongeveer 6 miljoen dollars kosten, de regtsgeleerden 35 miljoen en de misdadigers 12 miljoen.

Naar men verneemt, zullen dezen week 50 man van het te Leeuwarden in garnizoen liggende 3de escadron van het 1ste regiment dragonders naar het kamp van Reijen vertrekken, om aldaar, in vereeniging met eenige escadrons van dat wapen, uit Zutphen, Haarlem en 's Hage, benevens de rijdende artillerie, groote manoeuvres uit te voeren.

++ Nijmegen, 18 Augustus. Niettegenstaande de menigvuldige voorbeelden van ongelukken, die geboren worden door de zorgeloosheid van ouders om kleine kinderen aan het toezigt van jonge broertjes of zusjes toe te vertrouwen, niettegenstaande de herhaalde waarschuwende stemmen, die zich daartegen hebben doen hooren, heeft heden alhier een dergelijk ongelukkig voorval plaats gehad. Een kind van 9 maanden was, op eene bovenverdieping, aan de zorg van een vierjarig zusje toevertrouwd. Terwijl de ouders afwezig waren, het raam open zijnde, ging het kind daaruit liggen, met het noodlottig gevolg, dat het het evenwigt verloor en op straat viel. Weinige oogenblikken daarna moet het overleden zijn.

Het programma der tentoonstelling van landbouwkundige werktuigen en voortbrengselen, die alhier op den 5en September e. k. en volgende dagen gehouden zal worden, ziet het licht. Vele prijzen, zoo van Z. M. den Koning, als maatschappij van landbouw en anderen, zijn uitgegeven, het is voor het welzijn van de stad te hopen dat deze tentoonstelling druk bezocht moge worden.

Zutphen, 19 Aug. Volgens gerucht heeft dezen nacht alhier een vreeselijk voorval plaats gehad. Gister avond, zijnde de laatste der kermis, zoude een dragonder in een herberg twist hebben gekregen met een of meer burgers. Deze laatsten zouden den dragonder met een mes eene wonde in den onderbuik hebben toegebracht, aan welks gevolgen hij, volgens sommigen, reeds zoude zijn bezweken. Meerdere bijzonderheden over deze treurige zaak kunnen voor alsnog niet medegedeeld worden, omdat in dergelijke gevallen gewoonlijk zoo veel wordt uitgestrooid, dat men de waarheid moeijelijk kan onderkennen.

Apeldoorn, 13 Aug. Vóór het onverwacht vertrek des Konings naar de residentie, door Z. M. nog last gegeven zijnde tot den aanleg van nieuwe fortificatie tot aannemen van meer werkvolk, en de arbeiders voortdurend werk beloofd te hebben, kwam jl. Vrijdagmiddag een koerier uit 's Hage als Jobs bode, met het berigt dat het werk aan de forten oogenblikkelijk gestaakt moest worden, ten gevolge waarvan meer dan 200 arbeiders op het oogenblik zonder werk zijn geraakt. De oorzaak van dit oonthoud is onbekend, doch vertrouwt men uit hoofde van sommige omstandigheden, dat het werk nog weder zal worden hervat, hetwelk anders een droevig vooruitzicht tegen den aanstaanden winter zoude zijn. *(G. Cl.)*

Zwolle, 13 Aug. In de vergadering van den gemeenteraad was heden aan de orde een rapport van de commissie tot de 1e afdeeling, over het belastingstelsel der gemeente, waaromtrent reeds in Febr. 1855 door burgemeester en Wethouders voorloopige denkbeelden waren medegedeeld. Burgemeester en Wethouders hadden voorgesteld de opcenten op het gemaal, het geslagt en de brandstoffen, te zamen ad f 33,000, door een hoofdelijken omslag te doen vervangen. De voornemde commissie heeft haar rapport aangehouden, tot de uitslag der beraadslagingen van de Staten-Generaal over het voorstel tot afschaffing van den rijke-accijns op het gemaal zoude bekend zijn. Nu tot die afschaffing is besloten, kan, naar het oordeel, om velerlei redenen, er geene quaestie meer zijn van eene belasting op het gemaal; zij stelt voor, die met 1o. Jan. 1856 af te schaffen en aan lateren tijd de beslissing over te laten, of ook de opcenten op andere rijks-accijnsen kunnen worden afgeschaft, en burgemeester en wethouders te verzoeken, om een voorstel te doen, met aanwijzing der grondslagen voor het heffen van een hoofdelijken omslag, tot vinding van het te kort, door de afschaffing der opcenten op het gemaal zullende ontstaan, nadat de opcenten op het gedistilleerd, welke tot 1o. Julij 1855 ten behoeve der provincie geheven werden en sedert vervallen zijn, weder, op daartoe strekkende voordragt, ten voordeele der gemeentekas worden geheven. Burgemeester en wethouders verleenigen zich met het voorstel der commissie, om bij voorraad alleen de opcenten op het gemaal af te schaffen. Na breedvoerige beraadslagingen werd het rapport van de commissie bij stemming met 9 tegen 3 stemmen aangenomen, en alzo bepaald, dat met 1o. Jan. 1856 de belasting op het gemaal in de gemeente Zwolle zal worden afgeschaft, terwijl burgemeester en wethouders zijn verzocht, conform het rapport, nader een voorstel tot het heffen van een hoofdelijken omslag te doen, met verhooging tevens der opcenten op het gedistilleerd, een en ander tot zoodanig bedrag als door de afschaffing der belasting op het gemaal zal verloren gaan. *(P. F. C.)*

Sneek, 17 Aug. Aan de alhier op eergisteren, bij gelegenheid der jaarmarkt, behoudene harddraverij, hebben acht paarden deelgenomen, van welke de prijs, die bestond in een sierlijken zilveren tabakspot en duo komfoer, is behaald door den zwarten kielkol ruïn van den heer A. G. Bijlsma te Tjummarum, pikeur H. Wijbenga; zijne laatste partij was de zwarte merrie van den heer T. J. Heringa te Rauwerd, bereden door J. S. Huitenga.

Van wege de directie over de harddraverij, daartoe door de inteekening van vele ingezetenen in staat gesteld, is des avonds een vuurwerk afgestoken, dat vervaardigd is door den heer v. d. Burg uit Amsterdam en algemeen goedkeuring verwierf. Jammer dat de vreugde eenigzins werd verstoord door een stok van een vuurpui, die in zijnen val eenen kermis-muzikant vrij ernstig doch, zoo wij hooren, niet gevaarlijk, aan het hoofd verwondde.

Men begint ook hier eene harddraverij de geschiktheid tot volksfeest meer en meer te ontzeggen, en daarom wordt de maatregel van genoemde Directie door velen zeer geprezen, en zeker niet het minst door de geringe klasse onzer burgers wie men het kon aanzien, dat zij zich in der daad vermaakte — Mogten meerdere besturen bedacht wezen op geschikte uitspanningen voor het volk, die in ons land zoo schaars worden gevonden, welke zeker, vooral wanneer zij tevens eene nuttige strekking hebben — bijv. het houden van Tentoonstellingen van voorwerpen door ambachtslieden enz. vervaardigd en daarop te volgen bekrooning van hen die het beste werk hebben geleverd — niet anders dan heilzaam op het welzijn der Maatschappij kunnen werken.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 19 Augustus 1855.

Joannes Antonius de Sonnaville, 61 j., wedr. van Marie Thérèse van der Kun, met Sophronie Guislaine Steenberghe, 34 j. — Antonius Bovelaander, 80 j., met Alida van der Velde, 89 j. — Aalbert Christiana van der Zalm, 39 j., met Anna Geertrui van den Benden; 43 j. — Alexander Davidson, 27 j., met Frederica Davidson, 27 j. — Hendricus Bouwman, 24 j., met Clasina van Batenburg, 39 j. — Joris Bloklander, 27 j., met Sijke Pieterella van Herwaarde, 20 j. — Willem Wijnmaa, 27 j., met Barendina Hermani Butjendorp, 28 j. — Hermanus Warmenhoven, 29 j., met Wilhelmina Petronella

Meershoek, 26 j. — Petrus Cornelis Jacobus Meijs, 25 j., met Henriëtta Johanna Catharina Bosveld, 24 j. — Hendrik Hermanns Cornelis Gimberg, 26 j., met Catharina Gerritdina Thesingh, 21 j. — Huib Zonneveld, 30 j., met Gerritje Bergman, 26 j. — Petrus Johannes Terwinkel, 26 j., met Anna Adriaan van der Harst, 24 j. — Antonio Bergazzi, 38 j., met Petronella van Velzen, 32 j. — Jacob Emanuel Roodfeld, 28 j., met Belia Frisco, 29 j. — Jan Willem Heldewier Vignon, 24 j., met Jonkvrouw Henriëtte Conradina Waubert de Puseau, 19 j. — Louis Laurent Fillet, 33 j., met Melanie Virginie Cathérine Marie Anna Thomas. — Isaac Peters, 30 j., met Maria Elisabeth Bauer, 33 j.

ERRATA.

In No. 692 is op de eerste bladzijde; derde kolom, elfde regel eene drukfout ingeslopen, namelijk: f 126,424 minder dan de raming, moet zijn f 26,424.

Publieke Vermakelikheden.

Kon. Fransche Schouwv., Donderdag 23 Aug. 7 ure. MIDI à 14 HEURES, vaudeville en un acte; LE BAL DU GRAND MONDE, vaudeville, en un acte; GREGOIRE, vaudeville en un acte; QUI SE RESSEMBLE SE GÈNE, vaudeville en un acte.

Advertentien.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn een zeker werkend middel voor wonden en zweren. D... K...., te *Genemuiden*, was over het geheel ligchaam bedekt met zweren, en was ellendig voor zich zelve, en een last voor zijne vrienden en betrekkingen. In de hoop eenige verligting van zijn lijden te verwerven raadpleegde hij onderscheidene geneesheeren en heelmeeesters, doch zijne ziekte werd door allen voor hopeloos verklaard. In dezen toestand gebruikte hij de zalf en pillen van Holloway en in drie maanden tijds was hij volmaakt hersteld, verheugende hij zich thans met de beste gezondheid.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doojes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50. Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.05, f 13.85, f 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij: J. M. VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam; bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en bij J. STRAATMAN, Hoofd-depòthouder te 's Bosch, alsmede in HOLLOWAY'S Etablissements te Londen, 244 Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane. *(914.)*

227ste Nederlandsche Staats-Loterij.

1e LIJST. 2e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 19012 f 1250; 3173, 18866, 19104, 935, 5176 en 11294 ieder f 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 18 Augustus 1855.

Nederland.		Ruusland.		
Ned. W. Schuld.	Pct.	Russ.	Pct.	
Dito Certificat.	83 ¹ / ₂	Hopel798/1816	5 102 ¹ / ₂	
Dito Dito.	76	Dito 1828/1829	5 102	
O. I. Leening.	93 ¹ / ₂	Cert. 1831/1838	5 84 ¹ / ₂	
Amort. Syndic.	4	Dito Dito	4 4 ¹ / ₂	
Hand.-Maats.	4 ¹ / ₂	Dito Hope	4 73 ¹ / ₂	
Belgie.		Dito Stieglitz	4	
Certificaten	2 ¹ / ₂	Dito dito 5e Ser.	4	
D° Rotsohld.	2 ¹ / ₂	Dito 1854	5 82 ¹ / ₂	
Frankrijk.		Inscr. Assig.	6	
Obligatien	3	Certific. dito.	6	
Spanje.		Polen.		
Nieuwe	1 18 ¹ / ₂	Obligatiën		4
Dito Baitenl.	3	Oostenrijk.		
D° Binneal.	3 81 ¹ / ₂	Metaliek		5 62 ¹ / ₂
Bew. Sp. Com.		Dito bet. Amst.		5 78 ¹ / ₂
Amort. Schuld.		Dito Nation.		5 67 ¹ / ₂
Portugal.		Dito 1847		2 ¹ / ₂ 81 ¹ / ₂
Londen nieuwe	3 40 ¹ / ₂	Dito 1851/1852		2 ¹ / ₂ 81 ¹ / ₂
Dito uitgest.	4			
Polen loten f 250. f 143 ¹ / ₂ ; 1/3; Gren., te Lond.				100. 2 ¹ / ₂ pct. 18 ¹ / ₂ .
Londen, Consols 91 ¹ / ₂ ; 3; 1 pct. Spanje 19, 1/3; Mexico 21 ¹ / ₂ , 3/4.				
Parijs, 3 pct. Fransche 67.15.				
Onze fondsenmarkt was heden zoo in bandel als variatie hooger onbeduidend; de stemming was echter gunstiger.				